

HRVATSKA RIEČ

Predplatna ciena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donanjenjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 svuive pošarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unapried plate. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — NeFrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Izborna zgodopisje.

Dr. Drinković u Metkoviću. Od davnina je u Metkoviću hrvatska sviest probudjena. Još kad je slavni Pavinović razvio barjak čistoga hrvatstva u Dalmaciji, mutna Neretva bila je prva, koja je stupila pod hrvatsku trobojnicu. Gradska, radnička i težačka ruka bila je u Neretvi za naš hrvatski jezik i hrvatska prava. Samo se nekoliko tudnjaca i tudnjinske gospode zvalo i hotilo se zvati autonomašim. Ali ti su bili kao da i nisu bili. Neretva je bila hrvatska zemlja ne samo svojim hrvatskim značajem, nego hrvatskim čuvstvom neretvanskoga puka!

A kada je poslie čistu hrvatsku misao uzela stranka prava, Metković i cijela Neretva našli su se u njoj. Nije Metkovec pravog i rođenog bilo, koji bi kojoj drugoj stranci pripadao.

Tek u posljednje vrieme, otkada je Trumbić i Smodlaka uveo u naš javni život zbrku i pometnju; otkada su ona dva učinila izdajstvo na strani prava, od onda i u Metkoviću nije se osobito isticalo pravaštvo. Neke gospoda klobučari mislili su, da su odmah veći kad reku, da su sljedbenici tobožnje napredne politike i Trumbića i Smodlake, pa su napustili ime pravaško i stranku prava, koja jedina vojuje za ostvarenje hrvatskih ideala. Naravno prazne glave ili bolje prazne veličine!

Ali narod Metkovski ostao je u svomu srcu sveđer vjeran programu stranke prava. On je jedva čekao zgodu, da se pravašem izkaže. To je on u više prigoda pokazao. To je on pokazao i prigodom izleta Makarskih demokrata u Metkoviću. To su oni pokazali i sada prigodom kandidature dr. Drinkovića.

Metković je bio, jest i biti će kršćanski i pravaški, pa se čudimo gospodar Vidi, inače dobromu političkomu trgovcu, kako nije na to znao računati. Nu sada ostavimo ove digresije. Radje govorimo ovdje o sjajnoj pravaškoj skupštini na Metkoviću.

Dakle na 25. tek. mjeseca bila je najavljena javna pravaška skupština u našem gradu. Dr. Drinković imao je stignuti oko pet sati po podne sa Maloga Prologa. Tako je i bilo. U pratnji Bilana, Veraje i još nekih rodoljuba sa vatrenim Opuzencima pao je dr. Drinković k Neretvi. Kod željezničke postaje dočekalo ga je silno mnoštvo naroda. To je bila neprebrojna povorka, koja se je većinom izitala crijenom kapom. Kad se je pomolilo naš kandidat zaori burni „živio dr. Drinković“. A zatim nije bilo kraja klicanju Hrvatskoj, strani prava, dru. Drinkoviću, Neretvi, Metkovskim pravašima itd. Tako u zanosnom pjevanju i klicanju povorka je stigla na plokatu, gdje se je obdržavala skupština.

Nego i oni sitni broji tudnjaca koji su došli u Metković trbukom za kruhom i nekoliko činovnička sa pokvarenim demokratima stalo je

da iz daljega svira i demonstrira. To je velika drzovitost i bezobraznost. Metkovići su slobodni ljudi, oni su u svojoj kući. U svojoj kući oni su i prama tudjincu snošljivi. S toga kada je bio skoro Čingrija sa Smodlakom, oni su ih pustili u miru; nisu ni žvižnuli. Znadu Metkovići da im to uljudnost nalaže i njihov kršćanski kućni uzgoj. A sada na skupštini rođenih Metkovaca, sada li došli i tudjinci zviždu jim u njihovoj rođenoj kući! Oni došli i tudjinci doveli su svoje gospodje i čeri pod kapelinih da im iz nugalne rogove pružaju. Zaista to je divljaštvo koga mogu počiniti samo pokvarene duše. Pa još vi došli hvalite se kulturom i prosvjetom! Ne, vi nemate ni kulture ni prosvjete; vi nemate ni uljudnosti nieobrazu — vi ste moralne propalice, koji samo o pukim žuljima živite.

Nego mi se ne čudimo onim došlacima i tudjincima, ne čudimo se demokratima, jer su se oni u pokvari začeli i u pokvari živu; ali se čudimo Vidi Glučeviću kud se umješa u one nabrajnake. Čudimo se njemu, da je i on stao pogrdjivati svoj rodni Metković, i svoju prošlost. A Tonin? A zar je liepo, što se je uzumao Tonin, koji je na rieči sve?!

U Metkovcim je bilo silno uzavelo. Sreća Božja da su ljudi stariji uztegli razjarenu mladost, pa tako nije zla bilo. Sreća Božja, a bilo bi tiesno onim činovničima i sa suda i s dogane i poglavarstva i drugoj tudnjskoj gospodi, kao što je jednom bilo tiesno makarskim demokratima.

Dr. Drinković vidieći oko sebe ciele Metković govorio je oduševljeno i sa svom snagom svoga duha. Narod ga je pomljivo slušao, a gospoda i neljudne neke gospojice samrile se na one ubojne rieči kojim je dr. Drinković njihovu neuzgojnost tukao. Ova skupština u Metkoviću jest jedna neprolazna manifestacija hrvatske misli u Neretvi, a zasramljenje onih demokrataških pokvarenih izroda. Ova je skupština pokazala da je Metković bio i da će ostati vazda grad pučki i pravaški. Jedan putnik.

Glas iz Zagore. Ispod Opora, 20 svibnja. Odlanulo je i ovome tužnom kraju, netom se pročulo da Drišić, Promina, trogriška Zagora i Donja Kaštela ne misle više birati svojim zastupnikom Ivčevića. Ta što nam dobra učini, upitaše se čestiti zagorci, pa da mu svoje povjerenje damo. Kad nam kroz triest godina, dok još bijaše u snazi i položaju u ničemu ne pomaže, kako da nas pomogne sada, kad se već ni micati ne može, kad je sedam križa već proskauo. On se i sada otimlje o naše glavaše, još bi mu bilo drago kititi se imenom zagorskog zastupnika, pak za to i sada ko i do sada obećaje trista, a izvršio bi po običaju ništa. Ali nije pivo pošto je prije bilo. Zagorac danas vidi, gdje je vjera, gdje li nevjera. Kad

je Ivčević kroz dugi niz godina nevjereno okrećao pleća Zagori i njemu će ih Zagora ovoga ovoga puta okrenuti. Nek se ne ufa ni u občinu ni u načelnika, jer s našim glasovima nije nitko gospodar nego mi. Obecanja nam ne trebaju, a prietnja se ne bojimo. Tko se pak bude zauzimao za toga Ivčevića, koji nezna ni koliko sela u Zagori ima ni kako se zove, a kamo li koje su im potrebe, taj nek zna; kako nas zajmi, tako ćemo i vratiti. I to za ravnu vratit ćemo svrhom. Ni on nas, ni mi njega ni ubah vidjeti ni čuli, pa da pravom ne traži Zagorac gdje je taj Ivčević, komu smo toliko puta puta na čoravo dali svoje glasove, nek se pokaže da ga jedanput vidimo i za račun upitamo. Ostario je na zelenoj svili bečkih divana, mi ostarili dajući svoje glasove za nj, a nikakva dobra ne dočekali, — pa kako da za nus brinu, tako ćemo i mi za nj. Ni on nije glasovao u carskom vieću da se nama pomogne, pak za to ni mi više za nj da nas u carskom vieću zastupa. Mjesto njega našli smo boljega, našli smo ako će se za nas strati, tko će za nas u carskom vieću divaniti, našli smo Dr. Ivana Kristelja.

Dvie mjere u pogledu utoka. Iz Makarskog Primorja: Kod protivnika nastala bojazan da im ne izadje Čingrija. Oblicu od kuće do kuće. Obecaju za svaki glas kvintal muke i dobru nadnicu. Do sada su obećali preko dvisto dozvola što za krčmarenje što za nošenje puške. Hvale se da je poglavar za njih. U tome im pomažu i oružnici, proti kojima se vodi ovih dana iztraga, iz koje izbija na sriedu da oružnici Zoričić nekim krčmarima dolazio je u ime poglavarstva, da će im se dignuti dozvolu, ako glasuju za pravaša. Kažu nam da je učitelj Antičić dolazio prije iztrage neke krčmare nagovarati da pri iztragi ne kažu što su čuli od oružnika.

Dok tako rade oružnici koji stoje u kući učitelju Antičiću, ne možemo razumjeti ponašanje poglavara Simonelli-a. Sve utoke pravaša odbio. Prije nego smo predali utoke na občinu upitali smo občinskog upravitelja Lemesicha, koji je istodobno politički činovnik da li je sve u redu. Isti nam je kazao da treba posvjedočenje glavara, da dotičnik od natrag godine dana boravi u mjestu i župnik da posvjedoči da ima 24 god. Prama tim uputama sastavili smo utoke. Poglavarstvo ih odbija, jer da glavar nije kompetentan da posvjedoči. Pri utoku na Namjestništvo občina posvjedočila njihov boravak. Pri predaji komesar na poglavarstvu izjavi da je sve u redu. Namjestništvo odbije, jer da nije dokazano austrijsko državljanstvo. Čudnovata manevara.

Prije izloženja imenica dotična občina pita župski ured, da dostavi imenicu rođenih od 14 svibnja 1883 do 31. prosinca 1887. Prema

toj imenici bivaju dotičnici uvršteni u izborne listine i kao pripadnici austrijski. Sada kad smo predali utoke dostavili smo originalne krštenice koje za političku vlast ne vrijede, jer iz njih ne proizlazi, da su dotičnici austrijski državljani. Prema tome moralo je namjestništvo sve izborne listine u Dalmaciji ukiniti i zatražiti od župskih ureda, da posvjedoče za svakoga da je podanik one države. Nu ta praksa vrijedi samo proti pravašima. Učitelji Mihotić i Antičić prikazali su utoke i njihovi su bili uvaženi bez ikakvih dokumenata.

Zanimiv slučaj za poglavarstvo u Makarskoj. Pravaši učinise za trojicu utok sa potrebitim dokumentima. Poglavarstvo a limine odbija. Za te iste prikazaše i učitelji utok bez ikakvih pravovaljanih dokumenata. Poglavarstvo uvaživa utok učitelja i priznaje toj trojici pravo glasa.

Pitali bi poglavara Simonella, odakle učitelji mogu vršiti službu župnika i glavara. Za svoje utoke izdali su sami da je dotičnik navršio 24 god. i da od natrag godine dana boravi i ako nije prošao mjesec dana da su neki došli u selo. Takove svjedočbe za poglavara Simonella vrijede, dočim krštenice župskih ureda i svjedočbe glavara kad se o pravašima radi ne vrijede. Čujemo da župnici radi toga postupka u slučaju potrehe godine rođenja uputiti će c. k. Poglavarstvo na dotične učitelje.

Ako je ovako sa ovima utocima što će biti sa onim glede občine. Je da li i tu izaći će sa klauzulom, da ne nije dokazalo austrijsko državljanstvo? Nekima se čini čudnovato ovo ponašanje poglavara Simonella, koji je slovio kao nepristran i pravedan činovnik. Nama pak koji svaki dan vidimo kanonika Ribičića po više sati na Poglavarstvu nije to začudno. Da poglavar Simonelli radi za utvaru, to je zasuga jedino kanonika Ribičića.

Dok je bio glas, da će Vuković kandidirati razumjeli smo ponašanje poglavara Simonella; jer svaki koji aspirira za višim položajem mora za Vukovića raditi. Nego ne možemo razumjeti da jedan politički činovnik i to u svojstvu poglavara radi za jednog Čingriju u. Mislimo da nas poglavar Simonelli razumije.

Iz trogriške zagore. Izpod Vilaje 20 svibnja. Ima zemana da nas nije obašao naš glasoviti načelnik Mikula. A ne bi doista ni sada, da ne banuše izbori, gdje se vodi o zastupničkom stocu dalmatinskog predsjednika. Upregao konje, što ih zagorski ječam utovio, poletio Zagorom u nadi da će zagorci ljubiti skute njemu usrećitelju Zagore. Ali se je trogriški poteštat na prvom koraku zblivio od čuda, jer se nadje brkatiš, što ga poteškoše za razloge, upitaše kojim obrazom dolazi sad da narod vodi u Ivčevića tor, kad ni on ni Ivčević do sada ma ni u snu da se Zagore spomenuše. I sad nam zna obećavati škole, puteve,

IZMEDJU ŽIVOTA I SMRTI.

Iz talijanskoga preveo DON MARKO VEŽIĆ.

(Nastavak).

— Lino, gdje je otac? — upita grofica.
— U dvorani sa gospodjom Gjildom — odgovori maljušica.
— Ma kako to? — izvati grofica drhtljivim glasom. — Zar je nije navertio, da ja danas nikoga ne primam?
— Spomenoh joj je, da je tvoja želja biti danas na osami i izposlovao je, da je zasjela u dvorani.

Iskra srčbe zasja u groficičinim očima, jezuri joj potresu tielom, a čela istina izkoči pred njezin vid.

Eto, radšta je grof ravnodušno izčekoh viest, da ona ne će više primati gospodju Gjildu, niti se tome i u čemu odapeo. To je on i želio; mogu sade na prostranijem i u dvorani, koliko ti je drago, čavrljati. Kako li se sada pokajala, što nije pričekala Gjildu u svojoj sobi; barem bi joj bili pred očima.
— Majko, zar si rdjavo? — upita mala, kad se osjeti, da se onoliko uzvrpoljila.

— Ne, nije mi ništa. Vruće mi je; otvori ta vrata.

Netom se vrata otvorise, na mahove to odjekuje, kako amo do nije dopire zvoni glas njezina muža i Gjildino cerikanje.

— Pusto li sam na zanapast na ovome svijetu, a bi li ga, bi ovo dvoje bilo zadovoljno, da ja umrem! — promisli vajna gospodja.

— Majko, ne dreči se tako očima — prolomi Lina.

Grofica stresse sobom, ogri kčerku i reče: — Imaš pravicu; imam tebe i baš radi tebe hoću živjeti. — I obuhvati je, ko da strepi, da su došli po nju i ugrabiti će joj je iz naručaja.

— Mamo, ščega ti plačeš? — upita Lina.
— Razmišljam se, što bi ti, da ja podjem daleko, daleko.

— Pošla bih s tobom; eto, što bih.
— A kad ne bi mogla doći?
— Plakala bih, dok me ne bi otac poveo k tebi.

— Ne valja ti, moja Lino, to tako govoriti. Ti si jur ženica i moraš biti razborita. Možda ja jednog dana zaspem, ti ćeš me živ-

kati, a ja ti neću moći odgovoriti; dotič ćeš mi se ruku, a one će biti ledene kò kamen, a to će znamenovati, da sam pošla ča, na dalečine, da tebe izčekivam, a ti ne bi smjela plakati, kad će mi na onome mjestu biti u svakoj naročito liepo.

— Pa tebi bi bilo namjestno bez mene? Zločesta si, mamiche, ne vjerujem ti.

— Dašto; iza nekoga vremena banula bi i ti tamo. A zar mi medjutim ne obećajesh, da ćeš biti dobra i oca tetošiti?

— Ne ćeš borme danas tamo, pa mi preostaje do tada promišljati se.

Medjutim glasovi ono dvoga u dvorani postajali sve to jasniji, a grofica je podnosila neizkazane muke.

Od jedne joj sunu na pamet tamašna misao i maljušici će:

— Bi li, da zeru iznenadimo oca? Jesi li toliko snažna, da me povedeš u dvoranu?

— I te tako! — malica će nekom maniro odvažnosti. — Snažna sam ja, tko ti brani, da okušaš.

Grofica spuze polaško sa divana, jedgom se rukom osloni o rame curčeta, a drugom o

štap, što ga je svjedjerice imala uza se i pokušala hodati.

Koracajuć je ležurala i reči bi svakog trena — sad će bubnuti. Nastojala je, da ne otečša odviše ramenima maljušice, nu hudo je diele od pota u goljoj vodi, ali je sveisto snažan podupiranj.

Dobričak je bilo mjeseci, što grofica nije izstupila iz svoje sobe. Pobojala je, da ne č doprieti do u dvoranu. Nu u koje očuti, da joj tanča fizična snaga, odapri se srčanostju svoje volje i muzi napred.

Muški se napriču prohoda uzduž svu svoju sobu, dvoranicu cikom uza nju i najstrag se dohvati praga dvorane, u kojoj su grof i gospodja Gjilda.

Oni zasjeli u udubinu prozora i do te se zanieli u razgovoru, da ni ne opaziše groficu. Taman se grof razgnjezdio, da promatra Gjildin porte-bonheur i u svaku uprò, da odgoneta neke znakove, što bili nreznani zlatnim stovima.

— I opet ona narukvica! — promisli Julija. — Da znadu, kako me ustić!

(Nastavak će se).

čatnje, pa čak i željezničke kuće, postaje na svako deset koraka. Ako i pak nememo obećanja, tad zna prijeti mešajin, kao da su mi zagorski gajevi otčevina. Pa još sobom vodi obće nadšumara, "gospodara zagorskih gajeva".

Okada je proslavljena uprava trogirске obćine imenovala nadšumara, od tada su i ogollila naša brda. Pa ne samo to, nego još svake godine kao proručano sad u jednom sad u drugom odlomku pojave se sporovi i zavade radi mešaja, što ih neka gospoda po miloj volji sad primiču sad odmiču. Tako nazad koju godinu u Klancu između Prgometa i Suhog doca, pa odmah između Trolokava i Radošića, između Strataka i Divojevića; pa Ljubitovice i Blizne, Labina i Prgometa, a ove godine u Suhom docu između komšiluka i komšiluka. — I rek bi, da su nekome ove zavade baš od uhara, jer inače bilo bi mirno ko i do sada.

Narod se između sebe zavajda i tare, tete lužbe jednih proti drugima, kipi mržnja i osveta, — samo netko iz prikrajka ugodno trija ruke veseleće se masnoj zaobljci, što će ga s obće dvie strane dopasti. A doklen će sve ovo ovako trajati? To znadu samo oni, koji ne će da znadu ili nemare znati, što njihov podredjen u njihovo ime rade. — A da je kome vidjeti što se od obćinske muše radi? Prihvaća se bez svake bojazni; pa jedni sretni te im se ne poruše hvataćine tolikih četvornih metara, dok drugi ne mogu ni stopu uzmaknuti da im ronaljari ne obori, i to baš u svetu medjelju, kad kršćane dužnost zove prisustvovati službi božjoj.

"I sve ovo gospoda znadu, pa opet ni u bendek; ne miču se ko da su prikovani. A možda i jesu! — Čim? Za dobro naroda su spori, a uhvati u gaju blago siromaška, tad brže bolje bruse pete da udare silne globe. Kakove su te globe, a kako se krune gomilaju, to je već bilo javljeno u "Hrv. Riječi". Kao da Zagorci krune beru na grabovini. Pa da barem znamo što od njih kriva biva, da se na našu hvajdu uporabe; ali se bojmio da ne zapanu u koje gladno ždrjelje odaklen ni užmaka nema. — Ovo samo zagnemio najgornju kripcu naših jada i nevojlja, kojim kumuje načelnik Mikula i zastupnik Ivčević; neka znadu, da im više k nama puta nema, jer mi već dobro vidimo od kuda nam sunce grije, od kuda mraz bije.

Zastupnik dr. Dulibić u Rogoznici, Primoštenu i Krapnju. U subotu 27. t. m. p. poćne zastupnik dr. Dulibić krenuo je parobrodom proti Rogoznici, da se porazgovori i podravi sa svojim izbornicim. Pri njegovu do lazku čela je Rogoznica bila okćena trobojnim zastavim, i sve kuće izvilese iz sagove na prozorim, množivo odličnih Rogozničana uz klicanje živio dočekalo je zastupnika na obali, između ostalih bijahu tu gospodin glavlar Bene Ercegović, nadpop Don Ivan Katalinić, nadučitelj Ante Bumber, g. Angie Graovac, g. Marko Mialić, g. inz. Davroslav Lovrić-Caparin, g. Ante Zivković, Blaž Radić, Lovre Deković, braća Medić i mnogi drugi. Pri izlasku glavlar Bene Ercegović, toplim i srdaćnim rijećima, dao je zastupniku dobrodošlicu, a zatim čemu je zastupnik dr. Dulibić srdaćno zahvalio i pozdravio prisutne ganut radi ljubavi što mu bi izkazana, tako svećanim i sjajnim doćekom. Cijela povorka sa zastupnikom upući se do čitavnice, gdje se svi bratski porazgovorise i okriepise. Po podne do večeri zastupnik u pratnji odličnih Rogozničana obišao je Varoš, budući vazda predmetom srdaćnih izkaza poštolovanja i prijaznosti Rogozničana. Između ostalog pregledao je tvornicu sardina, započeti nasip između Rogoznice i kopna itd.

U večer je sva obala Rogoznice bila kao u plamenu; kuće su bile razsvjetljene, na obćini gorile su baklje kao što se to zbiva u riećkim i najsvetčanijim zgodam.

Dr. Dulibić bio je gost kod g. glavara Ercegovića koji se svojim prirođenom prijaznosti i srdaćnosti zauzeo da "gosta" upravo sjajno počasti. Preko večere tamburaški zbor dićne omladine odigrao je nekoliko komada u počast gostu, koji im je sa prizora na izkazanoj počasti ljubezno zahvalio.

Sutradan, u nedjelju, iza prisustvovanja njihov sv. misi u Rogoznici, zastupnik se s narodom krenuo na t. z. "sgradinu" kod kapelice, gdje se je sakupilo silno množivo naroda tofiko iz Rogoznice, koliko iz okolišnih sela Sevida i Raćica trogirске obćine. Tu pred sakupljenim narodom, koji je srdaćnim i oduševljenim poklicima pozdravljao svoga zastupnika, progovorio je najprije glavlar g. Bene Ercegović, koji je zanosim rijećima pozdravio zastupnika i iztakao njegov rad i njegovu ljubav za narod i hrvatstvo, te pozvao narod da na 13 lipnja složno podade svoj glas za tako odličnog muža.

Za tim je progovorio nadpop Don I. Katalinić, koji je iztakao vrline zastupnika, raz-

ložio o dužnosti svakog hrvata, da radi i da brani vjerske i hrvatske osjećaje narodne proti udruženim protivnicim, čije je teznje i rad predstavio u pravoj slici. Iza njega je progovorio nadučitelj Bumber, koji je također rijećima punim zanosu i ljubavi pozvao prisutne da složno glasuju za pravaškog kandidata dr. Dulibića. Na koncu je progovorio zastupnik Dulibić, iztjučući program stranke prava u političkom i vjerskom pogledu, bodrio narod na slogu i na oduševljenju iztup u nastajnim izborima eda se pokaže jakim i savlada svakog protivnika, i tako će se samo moći ukloniti nesnosno stanje zapuštenosti i nasilja što danas vlada u našoj zemlji krivjom protivnika, koji oštona u narodu nikakvog nemaju. Osobito se je obratio na braću iz Sevida i Raćica, kojim je predćio nevoljno stanje zapuštenosti u kom se nalaze, te ih pozvao da glasuju za pravaškog kandidata Dra. Krstelja.

Pozdravivši na koncu svoje mile Rogozničane kao i braću iz Sevida i Raćica, kojih je pristupilo u Rogoznicu oko 200, zastupnik se srdaćno oprostio od cijelog naroda, koji ga je živim i radosim poklicim pozdravljao.

Iz Rogoznice krenuo je zastupnik oko 11 sati sa parobroćem, uslužno ustupljenim mu od g. Andreje Carolini, praćen od nekoliko odličnih Rogozničana, put Primoštena, gdje je pozdravljen još iz daleka pucanjem mužara. Na obali u Primoštenu slegao se silan narod, oduševljeno kličući "živio" svom zastupniku. Narod je bio predvođen od župnika veleć. Dn. Jerka Jurina, pravnik g. Jure Jurina, glavara Ante Jurina-Samea, g. Paške Gaćine, g. Spire Čabova, g. Jose Bonjolo i mnogih drugih. Pri dolasku pozdravio je zastupnika g. pravnik J. Jurin tako oduševljeno i od srca, da je svakog zamilo; u jedan čas jake mišice mladih primoštenaca podignuše zastupnika na ramena, te povorka predvođena od hrvatske trobojnice krenu tako put Rudine. Tu je progovorio najprije velećastni župnik Dn. Jere Jurin, koji je zanosim rijećima pozdravio zastupnika, govorio o cilju stranke, prava o slozi Primoštenaca za vjeru i domovinu. Uz umerbesko klicanje "živio", progovorio je zatim narodu dr. Dulibić, koji je iztakao vrline Primoštenaca, bodrio ih na slogu za hrvatska prava, vjerske osjećaje naroda; za napredak i blagostanje Primoštena. Za tim je uzeo rieći čestiti starina Paško Gaćina, koji je ganuljivim, žarkim rijećima, iztakao vrline i zasluge zastupnika za Primošten. Uz zanosno klicanje zastupniku i stranci prava, množivo naroda se je zatim razišlo puno zadovoljstva i veselja. Zastupnik bio ljubezno pogoćen u kući veleć. župnika. Poslie podne oko 4 sata, pokle je zastupnik obišao Primošten krenuo je parobroćem put Krapnju odpraćen i pozdravljen poklicima oduševljenja i ljubavi Primoštenaca, kojima nije bilo kraja.

U 4 sata iza podne dopraćen od Rogozničana i Primoštenaca zastupnik dr. Dulibić parobroćem priprio je u Krapnju. Natom je parobroćem pomohlo iz Oštrice mužari stanu pucati, a narod pohri na obalu da pozdravi svog zastupnika. Župnik otac Pavao Milićić nazove mu dobrodošlicu, a puk zaori "živio" i svom milom zastupniku. Na "ložji" bila je skupština na koju pristupilo osim Krapljanaca i odaslanici Zablaca, Jadrtovcu, Grebašćuce, Zaborića i Bilog Briga. Prvi je govorio župnik Milićić, ističući mar i rad zastupnika dr. Dulibića na korist i procvat Krapnja, a završi sa: "Živio dr. Ante Dulibić; našto se prisutni iz stolina grla odazvaše. Zatim je govorio zastupnik, koji je veoma liepo orisao zadatak narodnog zastupnika. On narodu ništa ne obećaje, već jedino to do će sve sile uložiti za narodno dobro, kako bi narodu bilo bolje. Za njima govorio je Don Marko Vezić i V. Belamarić. Skupštinu je zaključio uz umerbesko klicanje "Živio dr. Dulibić" svih prisutnih župnik Milićić.

Zatim je zastupnik razgovarao se sa pojednim seljanima, a u 7 sati uz pucanje mužara i vesele poklike prosledio je za Šibenik.

Ivčević u Kaštelima po treći put izviždan. Donja Kaštelca 27. svibnja; Ivčević po treći put kriomice dolazi u Kaštelu u posjete Smeti moliti da ga spašava, nu čini nam se, da mu je ovoga puta odzvonilo, jer je narod izrekao svoj sud nad ljudima, kojima je malo stalo do narodnog dobra i koji se za nj ništa ne brinu. Postranim najkraćim putem nemoćni Ivčević dolazi u posjete, pa se ne usudjuje da niti prođe mjestnim ulicama, a kamo li da ovdje drži skupštinu. Eto na, što je spao taj velikan, da niti u "narodnjačkoj kuli", kako "jedinstvo" naziva Kaštelu, ne može da svojim biranima se predstaviti; to je najbolji odgovor reptilima koji pišu, da u Kaštelima ima par dječje, koji se broje među pravaše. Na povratku od Šimete, kada se vraćao Ivčević u

Trogir, doznaše naši te ga pričekashe izvijađanjem i poklicima "Živio dr. Krstelj", a on tužnim licem i obješena nosa vraćao se sa conte Mjerkulom u svoj Trogir, poniešši sa sobom uvjerenje, da su Kaštelu pravaška i da je to tvrda kost za bilo kojeg utvaraša.

Protivnička mahiniranja u Trogiru. Kroz ovu sedmicu spopala je naše utvaraško-demokratske fuzijonaše prava grozničava travica. Uzvrpoljili se, uzkomesali se, kao da su — sačuvaj Bože — glavu izgubili. Dozivilju se, sastaju se, dogovaraju se, pretrastvujući, kombinirajući i sve na svoju ruku izvrtajući. U jednu rieć podpunu zbrka, strka i pobrka pojmovna, rieći i čina. Govornici niču po svim kantunima, na svakom sastajalištu, pred kafim, u kafanama i dućanima, na pijaci, na saštancima takme se i natječu se tko će jaće, žešće pa i bezobraznije, ali ne pristojnije i uljudnije govoriti proti pravaštvu ili kako oni prezirno zovu: klerikalstvu! Mrkim pogledom susretaju svakoga o kojem samo sumnjaju, da se s njima ne slaže, a od onih pak o kojima su sjegurali da im ne odobravaju, nego da ih otvoreno i s pravom osuduju za sve one nećidne i niske napadaje, te prostaćke i divljaćke izkaze pri skupštini u Segetu, odvrćaju pogled ili ako slučajno pogledaju, bi rekao, e će im oko iz glave izkočiti. Ozbiljni i objektivni sve to razume i ne čuđe se, jer znadu, da do takovih napetosti ne dovodi toliko prirodjena čud, koliko pokvareni i okuženi ambijent, u kojem se na Zalost od vjekađu žive, ali još više od toga uzrokome je ovomu nesretni odgoj pojedinaca. Nu bilo što bilo ne daje se ipak premućati, kako se u ovoj izvrciji poslušuju najodurnijim sredstvima neki od fuzijonaša plaćeni i neplaćeni.

Govorka se n. pr. da je obćinski čauš svojom obćijanom govorničvošću zastavljao ovih dana naše Zagore, kojima pozna — to mu se priznae — i puce na košulji, pa nekima govorio: "Šta, nećeš glasovati za našega Ivčevića? Ajde, bolan, videti ćeš kako će on zajedno sa onim Smodlakom učiniti, da ne dajete više popu redovinu, nego samo jednu krunu na godinu!" Opetujemo, tako se priča, a nam je teško vjerovati, da obće čauš tako zamamljuje i vabi lukave Zagore, kad i sam dao sina u pope. Možda mu je bilo ovakovo mamilo od gospara "naredjeno kao zgodno"? Nu bolje bi, zar ne? Privabio Zagorca, ako bi mu se obećalo, da će biti svrgnuti od službe onih silnički lugari, pudari, ronalari (ar ngki i neki glavlar, koji) šlja, proganjanje i zlostavljanje mužj i upropaćenje jednog i utrpiljivog seljaka i Zagore. Pa ni ovo još nije sve! Ovih dana dobili smo — na zdravlje! — Jednog preobučenog redara u civilu, koji nam izgleda kao neki vjelegradski detektiv. Vrija amo i tamo, skozi sad u brdo, sgd u Zagore, sad je opet na doćeku pred gradom, švuga vrebja, njušiti, moti, opaža, sledi zastopce, sustopie, ne bi li što ulovio, pa gđušio svojim gospodarim. Sreća da je predobro poznat građaninu i seljaku, kojemu se sada u ovim časovima prikazuje blag i kroćak, tih i prijazan, nagovarajući koga možda na putu i susrećajući da glasuje za svoga, a ne za furešta! Ali poznato je, da mi naš Zagorac i seljak nije čuk, pa siromah i ako iz nekog straha ne će ovaćkim lukavcima u brk odresati, to ipak svaki třeizan domjšija se ovom laskanju. Sluša kako mu obećaju, da će unapried biti sve dobro, dopušteno bez globe i bez sekvestriranja i uapšenja, ali to je obećanje i ništa drugo. A obećanje je samo ludu radovalje! I po tom svi ućaci, svi glasnici i svi umjeltali obćinski poslanici, koji u koćijam ili na kolima oblieću po Zagorju sela i komšiluke — a sve, dakako, na svoj račun — neka ne varaju sami sebe misleći da su predobili sa medenim i stadkim rijećima zapuštenoga zlostavljenoga progonećega i potlačena seljaka i Zagore. Jer i najkukavijni seljak, što u potleušići nizkoj žive upoznao je već, jer je morao upoznat, da sadašnje često, paće neprestano obiljavanje i obigravanje po selima cestara, lugara, glavara i pudara, pa i pomamijernih trogirskih bikara i bikarića, a brzo će ribara i zeljarica, nije to za drugo nego za čast, korist i slavu dosadašnjih tlačitelja, progonećelja i neprijatelja jednoga i siromašnoga seoskog, a i gradskog pućanstva. A pućanin svaki, bio seljak, Zagorac ili građanin ako je osviećen i nepodmićen ili ne zastrašan traži i tražiti hoće i mora istinite, požrtvovne prijatelje, koji će se starati da mu življenje bude dićno i spokojno.

Demokrati — falzifikatori. U Veljuci dogodila se je jedna afera, koja ilustrira još jednom kakove li sve elemente demokratska stranka imade u svojim redovima. Radi nekih dopisa u "Hrv. Kruni" neki obćinski prisjednici tražili od načelnika Tadije Tabajina, da im kaže ime dopisnika. To g. načelnik ne mogao učiniti, jer ne znao. Na to je na njihovu molbu

podpisao izjavu, na on ne zna, e bi u Veljuci postojala kakva "Hrv. težaka stranka". Medjutim ova izjava bi sasma izkrivljena po obćijanom tajiću, nekom Farćicu, koji je upravo gađno izradio načelnikov podpis. Taj tajnik je — demokrat! I štampao tu izjavu u "Narodnom Listu". Naćelnik vidiv podpunu izopaćenu svoju izjavu i zlonamjerno izrabljen svoj podpis, u vieću se odrekao načelnické časti, no vieće odreku ne htjelo prihvatiti. Naćelnik je radi krivotvorenog podpisa i zlorabe uredovne vlasti, predao sudu tajnika Farćica.

Blamaže dra. Tresića. Brojavljaju nam iz Bogomolja, 28. svibnja; jućer je ovamo priprio utvaraško-demokratski kandidat, umišljena veličina, dr. Tresić. Prićekalo ga je svega deveterica odradnih i desetotica djeće. Tresić je bio silno pokisao. Jutrom za rana, da izbjegne pogledima ljudi, odmaglio je u Ođinj, praćen od one iste deveterice i od dva gonjaća.

Jedna nećastnost. One večeri kad je dr. Ivčević stigao u Trogir i kad su neki vikali: "Doli crkva! Doli popi!" niesu tu prisustvovali trogirski kanonici, nego sam preć. opat Sentinella. — koji što je zalostno — nije znao ili nije smio upozoriti načelnika ili istog dra. Ivčevića, neka umiti zanesenjaće. Dva kanonika slučajno su se našli ua obali i uklonili su se, jer razrijeni plaćenici bili bi kadri i njih insulpirati, kako je bilo već prije od istog načelnika poručeno jednom kanoniku i jednom svećeniku da se čuvaju. A zašto? jer ova dvojica i drugi svećenici ne mogu se ovoga puta oduševiti za kandidata dr. Ivčevića.

Seget. Grozoviti glavlar Segeta, koji prieti globama i kaznama vozika se ovih dana u koćiji kao paša. Pripovjedali su nam, da je otišao kao poslanik obćine kjednom glavlaru u zagoru, da mu ponudi ništa manje, nego 1000 kr. samo da dade svoj glas za dr. Ivčević, i neka kod seljaka poradi, da bi glasovali za svoga, a ne za furešta. Valja znati, da je ovaj šeremetni glavlar pred dvadeset dana uvjeravao dra. Krstelja, kako će on svojim ugledom sve Segječane za njega pridobiti. A onomadne vikao u trogirskoj obćini, da će on sve dovesti na biralište za dr. Ivčevića. Sreća samo da ga dobro Segječani poznaju i da ga se predobro sjećaju iz dobe blagopok nač. Puovića, kako su ih tužne težki jadi bili snasni pri diobi muše, a sve radi toga, kako govore, š e s t a k a. Jalov ti, glavlaru, trud, muka i vozikanje! Bolje bi ti bilo, da pogledas na svoje polje! A da ludu ne dangubiš dane! Ne ćeš liećiti ti segetske rane!

Marina kod Trogira. Na užasaće došao k nam prvi obćinski prisjednik iz Trogira u pratnji cestara. Došli narodu diećiti nuvas za izradjenje puta do Vimišća. Lukavi li su ti ga naši, lukavi; ali ni mi nismo tuke. Do sada patili jedni radnici novece, pa im se odgovaralo: "Čekajte! Nema u kasi! A sada pred izbore se stvorilo. Jedna rajo! Uzput diećio je prisjednik neke brojave o dru. Ivčeviću, kako mu je bilo liepo u Drušću. Kako je sve tamo pjevalo! I to je sve diećio prisjednik i ljubezno se smilao i stiskao ruke svakomu, koji se k njemu približio. Čuli smo od jednog marjaninana, što je u hladu pod zidom pušio luluć: "Ej! naši, kamo je, karno! Utekle su svi ljudi iz stala! A cestar je čuo i zacrienio se; prisjednik je bio zavbljen sa komplimentima oko seljaka. Ovdje se sada malo drukčije u gusle gudi! I pravo je!

C. k. državni činovnici proti pravaškom kandidatu. Pišu nam iz Metkovića: Narodno slavlje, koje neretvanom seljašto i metkovski varošani priredise na Spasovdan u Metkovićima svome budućem pravaškom zastupniku dru. Drinkoviću, htjedose ometi i osujetiti skupštinu, koja se nesmatno držala pod otvorenim nebom na javnom trgu, ovi c. k. državni činovnici: upravitelj kotarskog suda dr. Mate Grišćević uz svoje podvrzene činovnike Frano Jedlička, Ivan Treche, Karlo Montiglia i Stjepo Scipioni; poglavica porznog ureda Ante Glušćević (šura zadarskom načelniku Ziljotto); starešina carinare (dogane), Pavo Tripalo i njegovi činovnici Juro Vitaniović, Stjepan Bosančić i Ivo Franković; poštanski činovnici Rafael Kosić i Ivo Zanić; mjerac oćevilnosti Luka Ferri i njegov poćoćnik Kajo Basković; činovnik lućkog ureda Nikola Jerković; nadestar Ivo Nonković; činovnici reziće duhana Luka Glavić i Mato Zalić; pućki učitelj Stjepo Sladojlević i pućka učitelja Tereza Alesaneri, sa svim njihovim obiteljima, naime sinovima, ćerama i ženama. Nadalje Vid Fabiani — pardon — Glušćević, Ivo Uvrčić (hercegovski pravaš! ?), dr. Harlović sa koncepistom Slamingom i Ragjenovićem, Jero Jerić sa Mijom Volarovićem reć: Cosom, glavni Bošnjak i debeli Špićerji Mistura. Većina državnih činovnika bili su već osudjeni od metkovskog poglavarstva, a nekoi č

bit predani kaznenom sudu, jer se ispovistilo, da su platili ruju i po 5 i po 10 kruna, za urlikanje i deranje.

Dr. Smodlaka u Tučepi. Tučep, 28. svibnja. Tko je svojim očima vidio i svojim ušima čuo kako je Dr. Smodlaka sa svojim društvom u Tučepi bio dočekan, taj jedino može pojmiti, da kojih granica bezobraznosti znađe lagati vajna „Pučka Sloboda“! Sva vojska demokratska a koja je pričevala svoje kaponje, sastojala se je od 4 ili 5 demokrata. To je vidio dr. Smodlaka, a ipak njegova „Sloboda“ zabašuriva gorku pilulu koju je morao progutati, jednodušnim poklikom „doli“ iz stotine grla pravaških. Dr. Smodlaka nije nigda ni čuo u svom životu zapamtiti, onaku lekciju, kakva dolikuje političkim mešetarim i prevrtljivcima. Kukavna četica demokratska ostade zastidjiva i poražena takvo, da joj se nije mililo doživljati niti jedan „živio“ svomu proroku; jer njihov poklik nitko čuo nije, od burnog povika „živio stranka prava“ „živio dr. Drinković“. Sada ako je poštena „Pučka Sloboda“ neka iznese imena kuće domaćina iz Tučepi, koji su bili na dočeku dru. Smodlaka, pa koliko ih god bude preko broja pet — rekoh broja pet — toliko će dobiti kruna za svoj fond.

Tučepljani.

Dr. Smodlaka u agitaciji. Muč donji, 27. svibnja. Jutros banuli na Muč kočijom Tito Smodlaka, Oskar Tartalja i Ante Ružić. Počeli su Prugova agitirati, pa sv redom sva sela, sve obćine. Videći slabi odziv, brzojavili dr. Jozi, koji automobilom na 28. svibnja stigao, a nigdje ni besjede nije imao komu da reče, Nevjerojatno, ali istinito, da iza malog razmaka Smodlaka hvaljeni ne ima s kim da progovori. Glavni štab Bergram i Pušić odvrtili glavu, a načelnik, slavni Zekan zaklonio se kod popa Donelli, te će u zadnju — ako mu Smodlaka pruži — s Krievom zajednički glasovati. Ni u moru mjere ni u Zekanu vjere. Lako je dok pilići pod kvocikom stoje.

Novi, kod Trogira. Prigodom sastanka što ga je držao u Novome na 14. tek. dr. Krstelja, kako smo javili, pet-šest obćinskih pristaša, došlo je nakon dovršenog sastanka pred prozore Sokolane da tamo zviždanjem i usincima i provocira simutju.

Udarili su i našeg pristaua vriednog Miju Duišina po glavi da ga je zalila krv, tukli su naše pristaeš nadošli žandari sa kundakom i nakon toga — pomislite, — desetak naših pristaeša bilo je osuđeno radi strke i javne sablazni ???

Eto to je pravica u ovom kotaru; provociraju nas, napadnu nas, kad smo mirni u našoj Sokolani i onda nas poglavarstvo u Splitu još — sud.

Sinj, 30. svibnja. Govorilo se, da je izabran za državnog povjerenika pri vodjenju nastajnih izbora za carevinsko vijeće u biraštvo Koljana g. Kolumbatović sudb. pristav u Sinju.

Jednako se pronosi glas, da će biti u istom smislu povjerenikom u Vrlici g. Begović, činovnik na poreznom uredu u Vrlici.

Ovo je nešto čudnovato, kad se uzme u obzir, da su spomenuta gospoda pristaeše demokratske stranke, koji razvijaju najdjelatniji rad u strancarske svrhe.

Nepripravnost je glavni uvjet ovoj službi, za to na vrijeme upozorujemo kompetentnu vlast, da se drži u granicama prava i zakona.

Skupština Tripalove klike. Sinj, 29. svibnja. Svi su pametni mislili, da će se „Tripalov zet“, klički kandidat, proći bezglave rabote, poslie doživljenih blažaj; ali nisu tako mislili sinjski brodolomci.

Jučer otišli su u Hrvatce i tu držali skupštinu. (!) Svi automobili, sve kočije visoke „pučke“ gospode odvezle do cigloga kruhorodica sa ulice, Megju njima ne bilo ni jednoga okitajega čovjeka.

U Hrvatcima se pred orkovom stilu i svoje lijepe redove i k njima se pridružilo brojem 15 Tripalovih milinara i kmetova. Govorili su kavalir de Grascogono, budući načelnik Mirko Tripalo (in beata spe), obć. tajnik Grabovac i famozni de Bradč.

Veličanstvenim, ali muklim riječima veličali su pučke dobrotvore, gavane Tripale, sretna vremena njihova pašovanja itd. S druge strane skladnim i prociegnim riječima udarali proti današnjoj obć. upravi. U napadajima proti obćini izricao se nada sve u obćinu zaljubljeni M. Tripalo i obć. tajnik Grabovac.

Na koncu se javio i veliki Masović sa govorom „O bosanskoj paši“, koji bi se mogao takmiti s Demostenovim „O Venci“.

Govorio je, kako se obćina borila proti ovrme životnom narodnom pitanju; dok je Petar Tripalo razvijao najžaljaviju akciju, a da se narodu pomogne. Kazao je, kako je vitez napokon i uspio i sav blažen, da je bio, kad je mogao narodu ovoj veselu viest saobćiti. Za to da je sveta dužnost svakoga, komu je do obće sreće,

za nj glasovati. (Da poštena javnost uvidi, koliko je bezočnost narodnih nametnika, iztećemo da smo u posjedu autografa P. Tripala, koji su automobili raznosili na sve strane Cetine, a s kojim se veli, kao da je Tripalo izposlovao slobodnu pašu bosansku, a ne pravaš dr. Dublić.) Megju tim, dok su se govornici zanosili u oduševljenju svojih govora, narod, koji se stavio po strani uz svoga župnika vlč. Livajčića, proklinjao narodne pijavice i klicač svome dr. Sesardiću i Livajčiću. Kroz tu skupštinu, koju je pratila glazba pučke kletve, smieha i ruganja: djevojke su svoga župnika zasule cviećem, tim simbolom njegove duševne plemenitosti.

Vraćali se kući obješena nosa, uz zaglušnu trubljavinu u robove, lupanje u ramine; urnebesno klicanje „Dolje nedostojni, živio naš zastupnik, dr. Ante Secardić!“

Izborne skupštine u Kljancima i Ružicu. Oduševljenjih i dostojanstvenjih izbornih skupština nije Petrovo Polje doživljelo niti u vrijeme narodnog preporoda. I pravo je uživanje na takovim narodnim sastancima gledati taj oduševljeni puk, koji je zaslugom nas pravaša ipak progledao, i vidjeti, kako on liepo shvaća važnost izbornog čina i kako prosti težak znoj, što sve može da traži i zahtjeva od svog zastupnika, koji se mora brinuti i svojski zauzimati za narodne potrebe i neumorno raditi za ostvarenje narodnih težnja. I doista, sviesni su to bili birači; onakovi, kakove zahtjeva ustavnosti i žele svi napredni narodi, a takovi su prisustvovali skupštinama u Kljancima i u Ružicu. Ti ponosni i domoljubni birači odlučili su borbu proti nametniku Ivčeviću, čovjeku, čiji nemar i robsko mišljenje dobro poznaju, pa ga se ne žele nego jednom za uvijek otresti. Znadu i vide, da se je za sve brinuo, samo za narodne potrebe i prava ne. Ta to je vjerna bila devedla! I u istinu, manje nego što je „radio“ i nije mogao da radi; manje nije mogue ni pomisliti. A znati, što li sve nije mogao da učini za taj jadni narod na onako visokom položaju i časti te, na žalost, jošie obnaša, a što nije ničim zaslužio. Nego, srećom, svega će se toga morati voljom naroda doskora ostaviti i napustiti. Time će mu se na najdostojanstveniji način osvetiti. I pravo je. — No mi se o tom ne ćemo dalje baviti, tek ćemo izaknuti, da je glavni razlog, radi kojeg se je narod ovih krajeva listom od njega, Ivčevića, odlučio i skupio pod barjakom vrlor i požrtvovnog Dr. Krstelja, njegov dosadašnji podpuno negativni rad na svakom polju; ta istakao se je samo planovanjem, dok je samo ime Dr. Krstelja jamstvo, da će svoje zastupničke dužnosti najsvjesnije izvršivati, jer ima volje, dara i jer je poznata njegova peditnost, čime se doista nemože da pohvali taj vajni Ivčević.

Skupštine dakle, obdržane dneva 28. o. m. j. izvale su preko svakog očekivanja sjajno, veličanstvenim se ni zamisliti ne da, i ostali će svakome u vječitoj spomeni.

Najprije, jutrom, obdržala se je skupština pod vedrim nebom u Kljancima, gdje je preč. gosp. žup. Fra Šimun Mendušić praćen od cijelog naroda uz veliko veselje dočekao goste. Poklicima „živio dr. Krstelj“ nije bilo ni kraja ni konca. Sve je bilo veselo, sve oduševljeno.

Nakon ugodna razgovora s tim probudjenim i vedrim seljacima, počela je skupština, a predsjednikom bi izabran prokušani borac i rodoljub, vrlor Dr. Buičić, koji je, iza pozdrava kljancanima sa strane zamjenjaka Dra. Krstelja, živom i zanosnom riečju znao oduševiti mnoštvo, koje mu je burno povladajivalo. Za njim sledili su drugi govornici, sve sami vrlor i poznati rodoljubi, zgoljni pravaši, poimecc g. Ante Novaković, Fra Šimun Mendušić, Fra Milan Ujevčić, Fra Bone Baričević i ostali, koji su svi očitali skupštinarima jedno i kukavno stanje, koje vlada u ovom najzapuštenijem kotaru naše pokrajine, a sve krivnjom dosadašnjeg im nehajnog i nezahvalnog zastupnika Ivčevića, koji ničim nije zaslužio njihovo povjerenje. I zbilja, nema u čitavoj ovoj nesretnoj pokrajini tako zapuštenog kotara, kao što je ovaj. Sve, što je narodu našoj i najnužnije, sve amo falj; dok se već propali zastupnik Ivčević nikad nije brinuo i zauzimao, da se tome bud kako doskoči. Ne, on je radje planovao, i — kako je ćedan! — još bi htio da ga taj od davna s njegova nerada razočarani puk još i sada počasti ništa manje, znate, nego svojim povjerenjem. Kako da ne!

Ivčeviću! Ivčeviću! smiri se svojom sudbom; ne traži, kad bolje nisi zaslužio.

Njihova iskrena i žarka rieč svih je oduševala, narod je neprestano klicač Dr. Krstelja, požrtvovnim i čestitim rodoljubima, učesnicima braći Grubišić i Nakić, Dr. Buičiću, dičnom O. O. Franjevcima, tim ljubimcima svog roda, i svim ostalima. Ta ko bi sve to opisao.

Zatim sav narod u povorci pod barjakom i uz pjevanje narodnih pjesama, prigodnica i klicanje pratio je svoje mile goste, dok im nije druga povorka iz Ružića došla u susret, jednako

vesela i oduševljena. Čas rastanka s Kljancima bio je vrlo liep.

Na popoldnevnoj skupštini u Ružicu pod predsjedanjem dičnog Josipa Gabrilovića, a uz sudjelovanje nebrojneg naroda, iza pozdrava sa strane zamjenjaka Dr. Krstelja, svatko bi ušieđen govornika g. Dr. Buičića, Šarića, Novakovića, Štrkaja te vrlor franjevca O. O. Ujevčića, Baričevića i Mendušića oduševljenje kao u Kljancima. Zaman, narod hoće i želi za svog zastupnika samo dr. Krstelja, neće nametnika Ivčevića, više ga ne trpe. Tu neće pomoći ni zlorababa vlasti. Narodna sviesť odpuhnut će ga sa vlasti i moći, drugo i nije zaslužio.

Tek oko 7 sati zaključena je skupština u Ružicu, te narod svrstav se u povorku i pod zastavom odpratio je za dobar dio puta goste iz Drišna.

Pametna „Crvena Hrvatska“ sledi u svom prilično glupom pisanju. Neki „k. s.“ raspisao se u uvodniku strašno djetinjskim stilom, a pod naslovom „Dalmaciji, preni se!“ Sam naslov je dovoljan, da izkaže sadržinu cijelog članka. Inače ciela „C. H.“ i opet puna samog Čingrije. I opet je sve njegovo. Svud za njega oduševljenje. A zvižduci? A grlja jaja? A pokliče „dolje“? Ah, to za „C. H.“ su same ovajje, manifestacije itd. E, pa... u slast!

Suzpenzija Biankina. Radi toga, što je svećenik Biankini podpisao i u svom listu objelodanovao utvaraško-demokratski proglas, koji vrvi najnižim pogrdama proti svećenstvu, bio je suspendiran od mise. I „Narodni List“ i druge novine lažno i perfidno donose, da bi uzrok suspenzije bilo i zauzimanje Biankinieva za — glagolice! To je sasma obična laž, a s druge strane bili bismo znatiželjni znati, gdje i kada se Biankini tako strošno za glagolice zauzimao, da bi to moglo prozročiti suspenziju? Pravi uzrok suspenziji je svakomu i prevec dobro poznat.

Kako „Sloboda“ izvješćuje. Ona ista „Sloboda“, koja do nedavno nije imala dovoljno pogrdnih rieči, a da još jače, brutalnije i osjetljivije psuje Ivčevića, sada se iz petnih žila za njega zauzima. U Drišnu, da ga je mnoštvo dočekalo, i Ivčevića da je slava bila. No o tom na drugom mjestu. Ovdje hoćemo da upozorimo, kako demokratski list inshuita našim ljudima u Drišnu kao da oni teroriziraju, a na drugu stranu veli, da ih se može sve prebrojiti. Zar ih tako malo, a opet da teroriziraju? Gdje je to logika? I nije peta je pala. No da joj saspemo još jednu prostu laž u grlu. Ona piše, kao da nijedan ugledan Drišanin nije s nama. Evo joj nekoliko imena: Dr. Jere Grubišić, dr. Buičić, g. Rade Grubišić, braća Nakići, Novaković, Košpičić, oo. franjevci i drugi mnogi. Ovo su sve najpljuknije osobe u Drišnu i okolici. A koga oni broji? Poznato Kulušić, još poznatiji Znanuti, najpoznatiji Ivčević i... tajlanaša Difaica. To toliko samo da se zna.

Ivčevićeve nedaće. U Kaštelim je bio jaja pozdravljen i tri puta nemilo izvijač. U Drišnu mu priredieše mačju deraču, da su mu se ruke od jada tresle. U Ivčeviću narod ga ni jednim poklikom ne pozdravio ni pri dolasku ni pri odlasku. Gdje išao, našao ili na demonstracije ili na najveću apatiju. Glede Drišna je iz krasnih čita. „N. Jedinstvo“ veli, da ih je bilo na njegovoj „skupštini“ 5000-6000. Toliko ljudi ne bi stalo u dva Drišna. Gdje su pak oni stali, kada se sastanak držao u obć. dvorani, gdje ih nešto preko stotine može da stoji?

„Sloboda“ pako je mnogo umjerenija. Ona spušta brojke do 500 samih. Razlika je od ciglih 5500. Malenkost — zar ne? „N. J.“ dalje veli, da je Ivčevića dočekalo preko — ne čudite se — 50 kočija! A Driših ih svega ima 25. Mi pak znamo, da je kočija bile svega pet! „Narodni List“ pako neodređeno piše o masi naroda. Evo koliko se ludosti i bedakosta izvali, kada se ljudi lažim služe. A tako bedasto i neoprezno laže, da im je i djetetu lako na repu stati. U Ivčeviću sve tri novine pišu o stotinama, a na tom sastanku ni pravaša ni obćinskih prirepinaka skupa ne bilo — do stotine. One novine znadu množiti, da je divota.

Ima još jedna zanimiva glede skupštine dra. Krstelja u Drišnu. Neposredno iza nje pisale sve utvaraške i demokratske novine, da je to bila blažaj, da je bilo samo nešto djece, remeta i postolara. (Ala su ga demokrate, kada se stide poštenog radnika i zanatlije te ga u sprdnju stavljaju). Nego ćemo ih pobiti sa pisanjem „Obzora“. Ovom listu je izviesitelj iz Zadra glavni suradnik „Narodnog Lista“ V. Kisić. On je tom listu napisao dopis i podpiso ga sa svojim siglom „ks.“ U tom dopisu mimo ostalo govori se i o skupštini u Drišnu te ju ovako kratko opisuje: „I uspio je, jer je množto naroda stupalo za glazbom.“ Tko dakle laže? Ili Kisić kao dopisnik „Obzora“

ili Kisić — onaj mali, sitni, tucani i zagrižlivi „Narodnog Lista“?

Skupštine dra. Drinkovića. Brzojavljaju nam iz Opuzena, 29. svibnja: U subotu na 6 sati večer dr. Drinković obdržao je veoma brojnu skupštinu u Vidu. Narod oduševljeno primio pravaškog kandidata. U nedjelju u 10 sati jutrom bila skupština u Vidovcu, u 11 sati u Dobranju. Obe skupštine izicale se oduševljenjem i veoma brojnim odzivom birača. U četiri sata popodne uz veliku pratnju Metkovičana stigao je dr. Drinković u Opuzen. Doček je bio upravo veličanstven. Ogromna masa svieta, uz vijanje zastava i pucnjavu mužara iščekala je kandidata. Šesdeset djevojača svećano odjevenih posipalo je dra. Drinkovića cviećem. Milovidna gdjica. Grossi krasnim govorom pozdravila je dra. Drinkovića, a isto i dr. Dražić. Skupština je bila mnogobrojna, a oduševljenje vanredno. Predsjedao je dr. Dražić. Govorili su još Donadini, urednik „Hrvatskog Dnevnik“ Tađin, Don Vice Brajević i dr. Drinković. Nakon skupštine nepregledna povorka krenula je ciljem mjestom, kličući stranci prava i dru. Drinkovića. Na večer je tamburaški zbor priredio u čast kandidata koncerat. Oduševljenje je bilo neopisivo.

Istodobno, kad je dr. Drinković držao veličanstvenu skupštinu u Opuzenu, uvarši i demokrate iz Metkovića držali svoju u Gradini. Dovedoše glazbu iz Dubrovnika, da bude tobože svečanije. Automobili morao po jednog po dva voditi „skupštinare“. I tako ih se skupilo, osim onih iz Metkovića, ravnih i prebrojenih 13 iz Opuzenske obćine. Pečeni janjci, vino i glazba ne mogoe da ih više skupe. Blažaj podpuna.

Veličanstvena pravaška skupština. Sinj, 28. svibnja. Na 27. o. m. u subotu držala se je u mjestom kazalištu pravaška skupština.

Skupštini je predsjedao velem. g. Načelnik, oko koga se bio okupio cviet sinjske inteligencije i liepa kita brčnih cetinskih seljaka.

Kazalište je bilo dubkom puno, tako su mnogi ljudi izostali, pošto nisu mogli od pustoga naroda ni poviriti u dvoranu. Raćuna se, da je bilo učestnika do 800.

Kad se uzme u obzir liepo vrieme, radotni dan i pusta radnja po polju, onda se može mirne duše reći, da to je bilo nešto izvanrednoga. Prvi je uzeo rieč o. Kovacević, pa je biranim riečima iznio sve značenje Starčevićeve lozince: „Bog i Hrvati“. Zatim je predstavio narodu našeg kandidata, koga je narod u moru oduševljenja akklamirao.

Na to je uzeo rieč naš kandidat Sesardić, pokazao svu liepotu pravaškoga programa i, u glavnim potezima, iznio nacrt svoga budućega rada na svim poljima narodnoga života.

Dok je govorio, stotine puta zorio iz junačkih prsiju naših Cetinjana: „Slava Starčeviću, živila stranka Prava, živio naš dr. Sesardić!“ Na svrhi govora trebalo je dugo čekati, dok se slegao silni aplaus. D. I. Lučić i velem. Načelnik govorili su o bezdušnim klevetam naših protivnika. Narod je ogorčen slušao sve sramotne spletke, koje kovali njegovi nametnici, da sruše današnju poštenu obć. upravu, pa sami opet zasjednu na obćinske jaslje. „Dolje nedostojni, sram ih bilo“ i stotine sličnih poklika srušio narod na njihove sramotne glave. Načelniku se klicalo bez kraja i konca. Harni narod blagoslavio njegov mučenički rad, koji uložio, da popravi smrtno gievle stare pašinske uprave na narodnikarist. Govorili su i dva pučka govornika: Petar Šarić iz Hrvataca i Božo Ružić iz Dicma. U najčarnijim bojama prikazali su naše protivnike, onako, kako to zna pučka duša, kad je iskusila mrzke darove narodnih silnika.

O. Kotoriš završio je narodnim govorom hvalaći nauk stranke prava i našega budućega zastupnika.

Udruženi narodni neprijatelji ostali su ubijeni pod dojmom narodnoga oduševljenja, u koji utonuo poslie krasne skupštine.

„Obzor“ na znanje. U rilogu nedjeljnog „Obzora“ nadrljao je Kisić nekakav dopis pod naslovom „Dalmacija u izbornom plamenu“. U tom dopisu sve vrvi lažima, da se gnusji i čitati ih bilo“ i stotine sličnih poklika srušio narod na njihove sramotne glave. Načelniku se klicalo bez kraja i konca. Harni narod blagoslavio njegov mučenički rad, koji uložio, da popravi smrtno gievle stare pašinske uprave na narodnikarist. Govorili su i dva pučka govornika: Petar Šarić iz Hrvataca i Božo Ružić iz Dicma. U najčarnijim bojama prikazali su naše protivnike, onako, kako to zna pučka duša, kad je iskusila mrzke darove narodnih silnika.

O. Kotoriš završio je narodnim govorom hvalaći nauk stranke prava i našega budućega zastupnika.

Udruženi narodni neprijatelji ostali su ubijeni pod dojmom narodnoga oduševljenja, u koji utonuo poslie krasne skupštine.

„Obzor“ na znanje. U rilogu nedjeljnog „Obzora“ nadrljao je Kisić nekakav dopis pod naslovom „Dalmacija u izbornom plamenu“. U tom dopisu sve vrvi lažima, da se gnusji i čitati ih bilo“ i stotine sličnih poklika srušio narod na njihove sramotne glave. Načelniku se klicalo bez kraja i konca. Harni narod blagoslavio njegov mučenički rad, koji uložio, da popravi smrtno gievle stare pašinske uprave na narodnikarist. Govorili su i dva pučka govornika: Petar Šarić iz Hrvataca i Božo Ružić iz Dicma. U najčarnijim bojama prikazali su naše protivnike, onako, kako to zna pučka duša, kad je iskusila mrzke darove narodnih silnika.

TISKANICE
za občine i župske urede
dobivaju se uz vrlo nizke cijene u
Hrvatskoj Tiskari - Šibenik
(Dr. Krstelj i drug).

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

:: PGDRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VJEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMLUJE NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREĆKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE.
OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVI-
ZIJA SREĆKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

Velika tvornica tjestenine i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora
proizvaja svake vrsti ovog je-
stiva od najboljeg marsejskog
griza kao i od dobrog i najfinijega
pšeničnoga brašna.

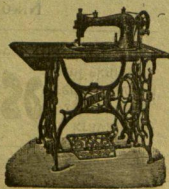
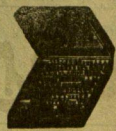
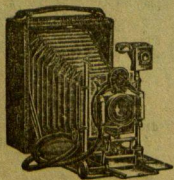
Tvrđka Ivan Šupuk i brat
Šibenik

Knjižara i papirnica

Ivana Grimani-a - Šibenik

preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, njemačkih, taljanskih i
francuzkih knjiga, romana, slovnica, rječnika, onda pisanih sprava, trgovačkih knjiga,
uredovnog papira, elegantnih listova za pisma i razglednica. Prima predplate na sve
hrvatske i strane časopise uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem
u kucu — Velika zalihna svakovrstnih toplcmjera, cviker-naočala od najbolje vrsti
leća u svim gradacijama.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište fotografikih aparata i svih nuzgednih potrebitina. — Preuzimlje naručbe
svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine. — Skladište najboljih i najjeftinijih
šivaćih strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optič-
kih predmeta i kineskih srebrarija
žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago
kovini.

Dopati ilustrovani elenik. Tvorničko stalno eleno.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Najsavršeniji gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim
providjeni znakom „Andjoo“

Dobivaju se u knjižari i papirnici:
IVAN GRIMANI
ŠIBENIK, GLAVNA ULICA.

Šalje na zahtjev cionik i popis komada badava.

Tiskanice

za obćine i župske urede
dobivaju se
uz vrlo nisku cijenu
u Hrvatskoj Tiskari - Šibenik

NAJBOLJI NAMJEŠTAJI SNAGE

Kao što su motori na plin (gas), benzin, žestu, kameno i sirovo ulje, na mršavi plin,
za obrt.-poljodjelske i električne namještaje snage proizvaja

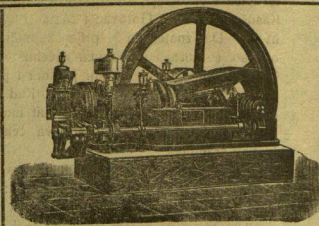
Dražđjanska tvornica

- - motora na plin - -

(A. G. Dresdner Gasmotoren-Fabrik)

Tražite cionike i proračune badava.

Dopisivanje hrvatski, taljanski, njemački i
slovenski.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravitli sve upite:

EMANUEL i OSKAR KRAUS

Tehnička poslovnicna TRST, Via San Nicolo 2/c.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uredjena sa svim potrebnim strojevima
Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe,
se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -

Okrepljujuće sredstvo za želudačne slabosti

zatim za takove, koji su si poremetili djelovanje želudca, bilo prehladom ili neumjerenošću, bilo uzi-
vanjem slabe, teško probavljive, prevruće ili prehladne hrane, te si time navukli grčeve, nadimanje
i razne želudačne bolesti, pruža

Baldrianum dra. Engel-a

osobitu pomoć. Baldrianum pomaže osobito u začetku bolesti, jer predusreće teške posljedice kao
bezsnanicu, vrtoglavicu i druge preznake nervoznosti. Baldrianum je učinjen od najboljeg Šamos-vina,
djelotvornog korenja te sladohrane od tresnje i maline. Poradi svog sastavka čini Baldrianum redovitu
stolicu i okrepljuje uobće cijeli organizam.

Budući da ne sadržaje nikakvih štetnih sastavaka, mogu ga bez pogibijli, koji slabi
bolestnici toli djeca, bezbržno upotrebljavati. Uzima se u jutro i u večer mala žličica. Djeci i slabi-
ćima razriedjuje se toplom sladnom vodom. Dobiva se u ljekarnama Šibenika, Skradina,
Dnisa, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca te ciele Dalmacije velika boca 4 K, manja 3 K.

Ljekarne u Šibeniku razaišijaju 3 i više boca Baldrianum Dr. Engela uz snižene cijene po
cielej Austro-Ugarskoj.

Pazite na patvorine!

Traži se jednostavno:

Baldrianum dra. Engel-a